133502

BIBLIOTECA POPORALĂ
A ASOCIAȚIUNII

Nr. 174. 1930.

Steaua dela Răsărit

Cântări de stea și colinde

adunate de

N. I. Dumitrașcu și Preotul Valeriu Crișan.

Editura Asoc. „Astra“ Sibiu, Str. Șaguna 6.

Prețul 6 Lei.

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român".

Întemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:

M. S. Regele CAROL II.

Președinte activ:

Vasilie Goldiș.

Vice-președinte I.: **Dr. Oct. Russu.**

Vice-președinte II.: **Dr. Gh. Preda.**

Comitetul central al „Asociațiunii" numără 50 de fruntași din toate păturile societății românești.

E de datoria fiecărui bun Român să sprijinească „Asociațiunea", abonând publicațiile ei și înscriindu-se de membru.

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei	5000·—
Membru fondator al „Asociațiunei", odată pentru totdeauna	„	1000·—
Membru pe viață al „Asociațiunei", odată pentru totdeauna	„	500·—
Membru activ al „Asociațiunei", anual	„	50·—
Membru ajut. al „Asociațiunei", anual	„	10·—

Biblioteca poporală a Asociațiunii „Astra".

Anul al 20-lea. Nr. 174. 1930.

Steaua dela Răsărit

Cântări de stea și colinde

adunate de

N. I. Dumitrașcu și Preotul Valeriu Crișan.

Biblioteca Universității Regele Ferdinand I.
din CLUJ.
Nr. 524 1931
EXEMPLAR LEGAL.

Editura Asociațiunii „Astra", Sibiiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană", s. a., Sibiiu.

Cuvânt înainte.

Colindele tipărite în broşura de faţă vor prinde bine pe satele noastre.

De pretutindeni ni se cer cărţi religioase, dovadă că poporul nostru este adânc religios.

Ce frumoase mărturisiri conţin şi colindele acestea! Se ridică omul cu cugetul spre ceeace este curat şi bun şi aduce prinos de laudă, plin de cucernicie, cu buze neîntinate, în seara sfântă de Crăciun şi în zilele ce-i urmează. Se întremează sufletul cu îndemnurile acestea şi mai învaţă şi alta: să fie milostiv, să se gândească la cei săraci, să ajutore pe cel strâns cu uşa. Adevăratul creştin numai atunci este vrednic de numele de creştin.

O mică minune este cum s'au aşternut pe hârtie colindele acestea. Ele au fost adunate cu scumpătate din partea unui... şef de gară şi a unui preot român. Cam neobişnuit lucru să se îndeletnicească cu scrisul un şef de gară! Dl N. I. Dumitraşcu, căci aşa e numele celui ce a îndrăgit plăsmuirile poporului: cântecele, baladele, poveştile, adecă „folklorul", a petrecut ani îndelungaţi, după războiu, în Ardeal, la Şercaia şi la

Codlea, lângă Braşov, şi a scris ceeace a auzit dela sătenii din comunele pe unde a ajuns. A mai adăogat şi „folklor" din alte comune din fostul Vechiu-Regat. Aşa a tipărit o grămadă de broşuri preţioase, pe cari i le-a tipărit, unele, chiar şi „Academia Română", cea mai învăţată societate la români şi pe cari le-a introdus, cărora le-a scris prefaţa, chiar şi vestitul profesor, dl Nicolae Iorga.

Părintele Valeriu Crişan i-a dat mână de ajutor. şi Sfinţia Sa şi aşa, înmănunchiate, apar acum aceste frumoase cântări de stea şi colinde, spre bucuria noastră, a tuturora.

Fie ca broşura de faţă să colinde din mână 'n mână, dela tânăr la bătrân şi să prilejească ceasuri de întremare şi înălţare sufletească. Vai, multă lipsă ducem noi de astfel de întremare în zilele noastre de dihonie şi de ură turbată!

N'avem decât să mulţămim şi celor cari au adunat aceste preţioase cântece şi colinde şi cari au contribuit astfel să nu se piardă acest obiceiu frumos al colindatului.

Românul zice: ţine minte!

E vorba ce ţii minte? Colindele astea sunt vrednice de ţinut minte.

Răspândiţi-le!

I.

CANTĂRI DE STEA.

a) **Naşterea Domnului nostru Isus Christos.**

— Se cântă de copiii, cari merg cu steaua pe la gospodari, în seara de Ajun a Crăciunului, când încep să răsară stelele. —

CÂNTAREA I.

O stea, sus răsare,
Da fi taină mare!
Steaua varsă raze,
La maghi luminează;
Şi maghii grăiesc,
Graiu filozofesc,
(Că de când pământul,
S'a 'nceput cuvântul):
„— Şi nouă ne scrie
La astronomie,
Că s'a născut jos
Un 'Mpărat Christos,

Din cetatea lui David,
Din duhul sfânt zămislit.
Şi în ce chip a venit?
O Fecioară L'a născut...
Născând pre Christos,
Lumii de folos;
Şi a Sa ivire,
Ne 'nvaţă 'ntocmire!...—"

Pentru-aceea ne rugăm
Şi în genunchi îţi cădem,
Priveşte şi către noi,
Că suntem în mari nevoi,
Daţi-ne darul lumesc,
Că e sfânt, dumnezeiesc!

Iar de-acum până 'n veecie,
Mila Domnului să fie,
Tuturor cu bucurie,
Şi cu mare veselie!...[1])

CÂNTAREA II.

Trei Crai dela Răsărit,
Spre stea au călătorit;
Ei 'nainte cum mergea',
Steaua lor *tăgăduia*!

[1]) Din comuna *Hălăngeşti-Zăicoiu*, judeţul Doljiu.

Şi lor le-a fost de-o 'ntrebare,
De-o Naştere de-un Crai mare;
De-o Naştere fericită
Ce-a fost lui Irod urâtă...—
lară Irod Impărat,
Rău foarte s'a supărat,
Mare oaste-a ridicat,
Mulţi prunculeţi a tăiat!
Paisprezece mii de prunci,
De doi ani şi 'n jos mai mici,
De doi ani şi mai în jos,
Ca să taie pe Christos...

Glas în Roma s'auzit,
Ţipete şi tânguit!
Temându-şi a sa domnie,
Că-l scoate din 'mpărăţie,
S'aruncat în grea urgie! —

Dumnezeu să ne păzească
De urgia 'mpărătească!

Iar de-acum până'n veeie,
Mila Domnului să fie
Tuturor cu bucurie,
Şi cu mare veselie!...[1])

[1]) Culegere din comuna *Hălăngeşti-Zăicoiu*, judeţul Doljiu.

CÂNTAREA III.

Astăzi Christos s'a născut,
Precum s'a prezis de mult,
Că o Fecioară Maria,
Îl va naşte pe Mesia... —
Oamenii s'au bucurat,
Când de veste li s'a dat!
Numai Irod Impărat,
Tare rău s'a supărat,
Căci *temea* împărăţia
Că i-o va lua Mesia...
Dar fiind-că el n'a ştiut,
Locul unde s'a născut,
Poruncit-a la ai săi,
Să taie prunci mititei;
Prunci de doi ani mai în jos,
Doar de-o tăia pe Christos...
Cei trimişi au ascultat,
Mulţi coconi mici au tăiat!
Dumnezeu, El, ce şi-a zis?
Ce-a plănuit în ascuns,
Irod, tiran blăstămat,
Că planul i l-a stricat!...
Un înger a coborât
La Iosif când a dormit,

Şi i-a zis ca să pornească
In Egip să poposească!...[1])

CÂNTAREA IV.

'N Viflaimul jidovesc,
S'a născut Domnul ceresc;
Iară Irod, Impărat,
Foarte rău s'a tulburat,
Şi-a poruncit de-a tăiat
Patrusprece mii de prunci,
Toţi copii mărunţi, de-i mici,
Dela doi ani mai în jos,
Ca să taie pe Christos...
Pre Christos nu L-au putut,
Căci Tatăl cu-al Său Duh sfânt
L-au trimis în Egiptie,
Ca să-L scape de urgie, —
Fie 'Mpărat pe veciel...

Mila Domnului să fie, —
Dumneavoastră bucurie,
Şi nouă de veselie! [2])

[1]) Dela *Valer Luca Prună*, din comuna *Şercaia*, judeţul Făgăraş, şi cules în iarna anului 1923—24.

[2]) Culeasă din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

CÂNTAREA V.

O! Iroade Împărat,
Te-ai umplut de răutate,
Căci cu poruncile tale,
Ai umplut țara de jale!
Nici-o casă-i nescutită,
Nici-o maică fericită;
Fără toate lăcrămate
Și de săbii sfășiate!... [1])

CÂNTAREA VI.

O, ce veste minunată,
In Viflaim se-arată, —
Cerul strălucea,
Ingerul venea,
Pe rază curată ...

Că în Viflaim, Maria,
Și-a sfârșit călătoria,
Și 'ntr'un mic locaș,
Din acel oraș,
A născut [2]) Mesia!

---

[1]) Culegere făcută în comuna *Mărgineni*, județul Făgăraș.

[2]) (pe).

Bucurați-vă cu toții,
Că s'a stins puterea morții,
C'astăzi s'a născut,
Cel fără 'nceput,
Cum au spus proorocii ...

Ingerii frumos cântară,
Și păstorii-L lăudară;
Dela Răsărit,
Craii au venit
Și I se 'nchinară!

Și cuprinși de fericire,
Domnului au dat mărire,
Și 'n genunchi s'au pus,
Aur d'au adus
Smirnă și tămâie...

Ceastă serbătoare mare,
S'o prăsnuim fiecare
Și să ne 'nchinăm
Să Îl lăudăm,
Cu credință tare!... [1]

---

[1] De pe Târnava Mică, Ardeal, culeasă în 1921. Altă variantă în ale mele „*Cântări de stea și Colinde*". Nr. 5—6 din Biblioteca populară „Ramuri". Craiova, 1923, sau în Nr. 19—20 în Biblioteca Societății „Steaua", București, 1928.

CÂNTAREA VII.

Astăzi am văzut minune,
Care 'ndată o vom spune;
Astăzi toate s'a 'mplinit,
Precum a fost prooroeit,
Despre Christos, Mesià,
Toate s'a 'mplinit așà!
Unde este acum un om,
Precum a fost Solomon,
Să-i cântăm *aleluià*,
Din cântare'-acestuia?... —
Să trecem la Palestina,
Unde-a răsărit lumina;
Să trecem și 'n Diflaem,
Lumina să o vedem,
Căci o Fecioară, ca maică,
A născut Fiu fără de taică;
Acelui să ne 'nchinăm,
Credincioșii să-i strigăm:
„ — Vino, frățiorul meu,
Vino, că-s doritul tău;
Vino la grădina ta,
C'a 'nflorit rudenia:
Da 'n ce chip a odrăslit
Și frumos a răsărit!...

Din Ioachim şi Ana,
Ca să plinească taina;
Taina cea din veci ascunsă,
Şi de nimenea pătrunsă!...“[1])

CÂNTAREA VIII.

Astăzi toţi sărbătorim
Naşterea din Viflaim,
A lui Christos, Dumnezeu,
Că ne-a mântuit de rău.
Azi Impăratul ceresc
E'n sălaş dobitocesc;
S'a născut pre fân uscat,
De îngeri înconjurat. —
Din sămânţa lui David,
Din Duhul sfânt zămislit...

Mare Dumnezeule,
A-tot-ţinătoriule,
Ţie noi îţi mulţămim,
Şi pre Tine Te mărim!... [2])

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.
[2]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

CÂNTAREA IX.

Iosif şi cu Maria,
În Viflaim însera,
Loc în case nu avea,
Şi-şi gătiră peştera;
Locul cel întunecos,
Unde se născu Christos. —
S'a născut prea luminat,
Ca un mare împărat,
Din Lumina cea cerească,
În coliba păstorească!

Amin, Doamne, slavă Ţie, —
Dumneavoastră bucurie,
Şi nouă de veselie!... [1]).

---

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş şi culeş în iarna anului 1924—5.

II.

LA STEA.

— Se cântă în tot timpul serbătorilor, pân' la Anul Nou, cât şi în primele zile; iar în ziua de Sfântul Vasile şi zilele următoare, în timpul ospătărilor, legându-se de alte fapte din viaţa Domnului. —

a) **Preamărirea Domnului.**

CÂNTAREA X.

Doamne Isuse Christoase,
Steaua noastră luminoasă,
Ce din cer Te-ai pogorât,
Din Fecioară Te-ai născut;
Pentru-aceea Te rugăm,
Şi 'n genunchi noi îţi cădem,
Să primeşti daruri lumeşti,
Să ne dai dumnezeeşti!
Iar de-acum pân' la vecie,
Mila Domnului să fie;
Tuturor cu bucurie,
Şi nouă cu veselie!... [1])

CÂNTAREA XI.

Noi umblăm şi colidăm,
Pre Christos noi căutăm ...

[1]) Culegere făcută în *Hălăngeşti-Zăicoiu* judeţul Doljiu.

Îl căutarăm şi-L aflarăm,
După ce noi mult umblarăm,
În ieslea dobitocească,
Între ceata îngerească...
Noi Îl lăudăm
Şi I ne 'nchinăm!... [1])

b) **Vinderea, judecata şi răstignirea Lui.**

CÂNTAREA XII.

Când Christos cina la masă,
Stau Ovreii după casă;
Când Christos gătă de cină,
Merse subt pomi în grădină;
Când Iuda L-a sărutat,
Ovreii L-au şi legat!
L-au legat şi L-au purtat
Păn' la casa cea de sfat...
Sfatul era hotărât,
Ca să fie răstignit! —
Pre cruce de brad L-au pus,
Cu sulița L-au împuns,
Sângele pre cruce-a curs...
Mulțimea tare-a strigat:
„ — Sângele-i nevinovat!

[1]) Scris după *Valer G. Prună*, din comuna Şerceaia, județul Făgăraş.

. . . . . "

Soarele s'a 'ntunecat,
Luna 'n sânge s'a 'mbrăcat,
Apele s'au tulburat,
Şi munţi s'au cutremurat![1])

CÂNTAREA XIII.

Când Christos cina la masă,
Jidovii pe după casă...
lud' afară a ieşit,
Cu Jidovii-a vorovit:
„— Daţi-mi treizeci, în argint,
Pre Christos ca să vi-l vând".
Şi când banii i-au pus jos,
Pre Christos îndat' L'a scos,
Sus în munte că L-au dus,
Cu suliţă L-au străpuns..—
Apă şi sânge ce-a curs,
Maica Sfântă I le-a strâns
'Ntr'o ulcică de argint,
Să fie de miruit!... [2])

[1]) Scris din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş, în iarna anului 1934—5.

[2]) Culeş din jurul comunei *Şercaia*, judeţul Făgăraş.

CÂNTAREA XIV.

Scoală gazdă, n'adormi,
Ca să vezi pe jidovii
Cum Îl duc ei pe Christos,
Domn în lume cu folos...
Dar nu-L duc să-L omenească
Ci Îl duc să-L chinuiască...
Şi ce chin, ce chin l-au dat,
Atuncia când L-au aflat?
I-au dat întâi un pahar,
Cu un gust foarte amar;
L'a-'neuiat în zid de piatră!
Vine Maica Prea-curată,
Tot plângând şi lăcrămând...
Geaba Maică Prea-curată,
Geaba-ţi plângi şi tânguieşti,
Că nimic nu-ţi foloseşti!
Ia mai bin' o măturea
Şi începe-a mătura,
Zidu-'n patru s'o crăpa, —
Şi Christos se va 'nălţa!... [1])

---

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş, culeş în iarna anului 1924—5.

CÂNTAREA XV.

Sus la munte în Golgotà,
Ochilor ce s'arăta?
Mândră cruce se ridică,
Dar oare cui o ridică?
Lui Christos să-l răstignească
Lumea ca s'o mântuiască.
Strigă Jidovii mai mari,
Ce se credeau mari şi tari:
— „Răstigniţi-L pe Christos,
Că nu ne e de folos; —
Şi de nu-L veţi răstigni,
Nouă 'Mpărat nu ne-o fi!"
Pe Christos L-au răstignit,
Cu pironi L-au pironit,
Cu brâuţ de rug L-a 'neins,
Cu sulița L-a străpuns, —
Sângele părău de-a curs!
De milă şi de bănat,
Soarele s'a 'ntunecat,
Luna 'n sânge s'a 'mbrăcat;
Stelele de jumătate
Au rămas întunecate ...
Piatra 'n patru-a alergat,

Văile au hăuat,
Munţii 'n două s'au crăpat! [1])

CÂNTAREA XVI.

In ceruri s'au adunat,
Ingerii la mare sfat,
Sfătuind Dumnezeirea
Să-şi împlinească zidirea;
Iar zidirea s'a 'mplinit,
Cum proorocii au vestit!...

Iuda, iubitor de bani,
Grăi către-ai Lui duşmani:
„—Daţi-mi treizeci de arginţi
Să vi-L dau să-L răstigniţi!"
Şi L-au răstignit pre cruce
Şi I-au vărsat sfântul sânge;
Cu capul L-au aplecat,
La Golgota L-a 'nălţat...
Bătutu-I-a cuie 'n mâni,
I-au pus cunune de spini;
Bătutu-I-a cuie 'n piept,
I-au dat fiere şi oţet;

[1]) Scris în iarna anului 1924—5, în comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Bătutu-l-a cuie 'n talpe,
I-au dat fiere să-L adape;
Cu suliţa L-au străpuns,
Apă şi sânge I-a curs! —
Munţii s'au cutremurat,
Pietrile s'au despicat,
Ape mari s'au turburat,
Cerul s'a întunecat;
Soarele 'mbrăcat în sânge,
Ingerii 'ncepur'a plânge!...—
Răbdaşi Doamne grea pedeapsă,
Pentru-a noastră tristă viaţă;
Răbdaşi, Doamne, răstignire,
Pentru a noastră mântuire;
Şi Te-ai dat în chip de rob,
Ca să scoţi lumea din foc;
Şi Te-ai dat în chip de slugă,
Ca să scapi lumea din muncă;
Şi pre pământ pace bună
Peste oameni fù cunună!

Iar de acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie
Tutulor cu bucurie,
Şi cu mare bucurie!... [1])

[1]) Din comuna *Hălăngeşti-Zăicoiu*, judeţul Doljiu.

CÂNTAREA XVII.

Umblă Maica după Fiu,
Umblă Maica după Fiu,
Tot plângând şi întrebând:
— N'aţi văzut pe Fiul sfânt?
— Nu, noi că nu L'am văzut,
Că tocmai să-L fi văzut,
Şi nu L-am fi cunoscut...
— De-a-L cunoaşte aţi putut
Pre semne e cunoscut:
Că în faţa Fiului,
Scrisă-i raza soarelui;
Iar în sânu-I, lună plină,
Luna plină cu lumină;
Iar în cei doui umerei,
Strălucesc luceferei...
— Maică, dacă e aşa,
Noi îţi dăm o veste rea:
Că-i în Curtea lui Pilat,
Răstignit pre lemn de brad,
Cu jidovi înconjurat;
Cunună ghimpoasă tare
Pre capul Sfinţiei Sale...
Pre cruce de brad L-au pus,

Cu sulița L-au împuns,
Sânge și apă de-au curs...
Maica cum prinse de veste
Cum că lucru așa este,
Începù tare a plânge,
Inima-I bătea în sânge! —
Ingerii o ceată mare,
Sboară la Ea cu 'ntristare
Și pe aripi O lua,
Sus la cer o ridica...
Maica Sfântă cuvânta,
Și către îngeri zicea:
— Fiul meu tot Domn va fi
Și lumea va mântuì;
Pre cei răi va pedepsì,
Pre cei buni va miluì!...

Și te 'ntoarce cruce 'n masă,
Să fii gazdă sănătoasă!...[1])

---

[1]) Din jurul Făgărașului, culeasă în 1923.

III.

TOT „LA STEA".

— Şi acestea, se cântă tot în serbători, după celelalte cântări de stea, având un anumit scop, ce se poate arăta cu acest prilej.

a) **Păcatul strămoşesc.**

CÂNTAREA XVIII.

Sus în poarta Raiului,
La pomul Edemului,
Sunt îşi Doamne mese 'ntinse,
Sunt şi jeţuri multe scrise,
Şi făclii d'albe aprinse...
Dar la masă cine şeade?
Şeade Domnul, Dumnezeu,
Şi cu sfinţi în jurul Seu.
Şi-al doilea 'n corn de masă?
Şeade Ioan,
Sfântul Ioan,
D'al treilea 'n corn de masă?
Şeade Petru,
Sfântul Petru.
D'al patrulea 'n corn de masă?
Şeade Adam,

Moşul Adam,
Asculta
Şi lăcrăma ...
— Ştii Adame, ori nu ştii
Când venişi aici întâi,
Slobod în Rai te-am lăsat
Şi poruncă Eu ţi-am dat,
Din toţi pomii tu să mânci,
Făr' mijlocul să-l atingi ...
C'acel pom este oprit
Şi trebuie ocolit;
C'ala-i pomul lui Iuda
Şi te poate înşela
Alături cu *gazda* ta ... —
Adam plânge şi se roagă:
— Doamne Sfinte, Doamne dragă!
Doamne 'ndură-Te de mine
Şi lasă-mă 'n Rai la tine,
Că eu nu mă pot lăsa,
De sfânta grădina Ta;
De mirosul florilor,
De sborul albinelor!... [1])

---

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

CÂNTAREA XIX.

De când cu moşul Adam,
Şi cu moaşa Eva 'n Rai. —

Raiule, grădină dulce,
Eu din tin' nu m'aş mai duce,
De mirosul florilor,
De *svonul* albinelor...
— Fire-ai şearpe blăstămat,
Că pre noi ne-ai îndemnat,
De-am mâncat din măr un măr,
De-atuncia-i iarnă şi ger! —
Fire-ai şearpe blăstămat!
Când te-am găs't în drum culcat,
Capul să ţi-l fi tăiat!
Te am lăsat la Dumnezeu,
Să-ţi îngroape trupul tău
La fântân' *Oceanului,*
In apa Iordanului!... [1]).

b) **Diferite**

CÂNTAREA XX.

O pricină minunată,
Din 'nceput, din lumea toată;

[1]) Scrisă din comuna *Mărgineni,* judeţul Făgăraş.

Din 'nceput şi din vecie,
Precum la carte ne scrie:
Cărţile, scripturile,
Toate 'nvăţăturile;
Cuvântul cel *tipărit*,
Nouă ni s'adeverit!
Că moartea e 'nşelătoare
Şi foarte amăgitoare,
Că 'nşeală şi amăgeşte
Şi pre toţi îi prilosteşte,
Pre Domni şi pre bogaţi mari
Şi pre cei ce sunt mai tari! —
Că 'mpăraţii şi toţi Craii,
Fac cetăţile cu aii,
Mai vârtos se nevoiesc,
Cu şanţuri le ocolesc;
Cu şanţuri, cu ziduri 'nalte,
Cu porţile ferecate;
In şanţuri şi 'n fier legate,
Par'că n'ar mai avea moarte! —
Ba 'ntr'un sat să locuiască,
De moarte să nu gândească,
Că moartea e faptă mare,
De tot omul frică n'are,
Şi moartea când vrea să vie,
Nu-i dă veste ca să ştie,

Ci mi-l ia cum se găseşte,
Sufletu-i din piept răpeşte,
Din scaunul luminat,
Îl trânteşte moartea 'n pat;
Din scaunul zugrăvit,
Îl trânteşte la pământ;
Din loc verde şi frumos,
Îl trânteşte moartea jos... —
Lasă haine de mătasă,
Intră 'n groapa 'ntunecoasă;
Lasă haine de argint
Şi intră 'n negrul pământ!
Când îl scot din curte-afară,
Numele lui se uitară!

Uita-i-se-va cuvântul
Cui a 'mpresurat pământul;
Am feciori şi de-or voi,
La slujbe m'or pomeni
Ş'or da milă pentru mine
Ş'oiu merge la Rai cu bine!

Iar de-acum până 'n vecie,
Mila Domnului să fie

Tuturor cu bucurie
Şi cu mare veselie!... [1])

c) **Proorocirea.**

— Încheiere, ce se spune de un stelar, după cântările stelei. —

I.

PROOROCIRE

ce se zice după cântarea întâi.

Ascultaţi dumneavoastră,
Cinstiţi boieri mari,
La aceşti trei crai filozofi, cari mergând
Şi lumină purtând,
Au găsit pre Isus, prunc mic, înfăşat,
În iesle culcat,
Cu mare bucurie au strigat:
—„La anul şi la mulţi ani“! [2]).

---

[1]) Culeş din comuna *Hălăngeşti-Zăicoiu*, judeţul Doljiu.

[2]) Culegere din comuna *Hălăngeşti-Zăicoiu*, judeţul Doljiu.

II.

Fecioară, Fecioară, cea mai spre ființă,
Ingerii în peșteră cu maghii slăvesc,
Cu steaua călătoresc,
Că pentru noi s'a născut un coconn tânăr,
De curând, Dumnezeu,
Cel mai 'nainte de toți vecii! —
La anul,
Și la mulți ani cu sănătate!... [1])

B.

COLINDE.

— Timpul colindatului, e, din miez de noapte spre zori, în ziua de Crăciuu după ce omul și-a făcut somnul. Cu colindatul umblă *tinerii*, ba câte-odată și cei *însurați*, arătând prin acest fapt, dragostea ce-o au pentru obiceiul vechiu, față de tinerii ce încep a-l părăsi. —

I.

COLINDE RELIGIOASE.

a) **La Nașterea Domnului.**

1.

Asta-i o zi mare,
Zi de serbătoare;

[1]) Culegere din comuna *Hălăngești-Zăicoiu*, județul Doljiu Se zice după cântările de stea.

Ziua de Crăciun,
Când s'a născut Fiu,
Din Maică curată,
Trup făr' de păcate ...
Doi îngeri din cer,
La Ea au venit,
Pe Fiu de-a cerut:
— Dă-ni-L nouă Maică,
Să ţi-L botezăm ... —
Lor că li L-au dat
Şi 'n poale L'au luat,
La râu L-au plecat,
'N apă L-au spălat,
'N râu L-au botezat ...
Şi nume I-au pus,
Domnul nost' „Isus",
Car' să stăpânească,
Cerul şi pământul,
Şi pre noi de-a rândul!... [1])

II.

De când Domnul s'a născut,
De pământul a făcut,
Şi cerul a ridicat,

[1]) Cules din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş în iarna anului 1924—1925.

Între trei stâlpi de argint,
Mai frumos l'a 'mpodobit:
Tot cu stele
Mărunţele,
Şi cu lună cu lumină,
Şi cu soare cu căldură!

Cruce nouă în fereastră,
Să fii gazdă sănătoasă!... [1])

b) **Diferite**

III.

Sus în poarta cerului,
Tocma 'n faţa Raiului
Dumnezeu a strâns sobor,
Ca să-i fie mai uşor;
Tot din Sfinţi,
Şi din părinţi,
Şi din îngeri,
Tot de-i tineri...
Cari din sfinţi se va afla
Să se bată cu Iuda...
Iar Ilie,

[1]) Culeasă din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Sfânt Ilie,
Din preajma Sfintei Mărie,
El din graiu așa grăia:
— Da' eu Doamne, mă voiu bate,
Numai dă-mi să am eu parte:
Tunetul și fulgerul,
Și înghețul din Crăciun,
Și oiu tuna
Cât oiu tuna
Și mai mult oiu fulgera,
Și eu 'nghețu' oiu îngheța ... —
Când tună întâia oară,
Iuda tare tremurară;
Când tună și-a două oară,
Iuda sta gata să moară;
Când tună a treia oară,
Iuda în șeapte crăpară!.. [1])

IV.

Poruncind [2]) Sfânta Marie
Pela toți Sfinții să vie;

[1]) Scris dela *Valer L. Prună*, din comuna *Șercaia*, județul Făgăraș.

[2]) *A porunci*: cu înțeles prin Țara Făgărașului de a *trimite vorbă*.

Toţi Sfinţii că s'au grăbit,
Şi cu toţii au venit,
Maica 'n braţe Fiu a luat,
Şi cu toţii au plecat.
Şi porniră, cât porniră...
Puse jos, se hodiniră...
Subt umbră de lemn de plop.
Plopul umbră nu le-a dat,
Ea din greu l-a blăstămat:
—„Fire-ai, ploape, blăstămat
Şi de mine şi de Fiul;
Bată vântul, nu mai bată,
Frunza ta să ţi se bată!...“ —
Şi porniră, cât porniră,
Puse jos, se hodiniră,
Subt umbră de lemn de *tisă* [1])
Tisa umbră lor le-a dat,
Ea atunci a cuvântat:
—„Fire-ai, tisă, hodinită
Şi de mine, şi de fiul;
Bată vântul, nu mai bată,
Frunza ta să nu se bată!...“
Şi porniră,
Cât porniră,

[1]) Un fel de brad.

Şi călcă din piatră
'N piatră.
Piatra 'n trei s'a desfăcut,
Trei izvoare au ieşit:
Un izvor de lapte dulce,
Un izvor cu apă lină
Şi-un izvor de mir cel sfânt.
Cu laptele s'a scăldat,
Cu apa s'a botezat,
Cu mirul s'a miruiat!...[1])

V.

La o masă *rotilată*,
Şeade Maica Prea-curată
C'un prunc frumuşel în braţe.
Se închină
Şi suspină ...
Îngerii la Ea venea:
— Ce Ţi-i Măiculiţa mea.
De Te 'nchini
Şi tot suspini?...
— Cum să nu suspinez Eu,
Când văd ce-i 'mprejurul meu?...

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Că sunt oameni pre pământ,
Fără pic de crezământ,
Se scoală de dimineață,
Nu se spală, nu se roagă,
Făr' pleacă la *făgădău* [1])
Suduind pre Dumnezeu ...
Frică nu li-i că-i trăznește
Și pre loc îi potopește!... [2])

VI.

La *Roșu*, la Răsărit,
Turturica mea! [3])
Este-un pom mândru 'nflorit.
Dar la umbra pomului?
Este o masă
Numai 'n mătasă!
Dar la masă cine șeade?
Șeade Maica supărată.
Vine Domnul și o 'ntreabă:
— Ce stai Maică supărată?
— Da' Eu, Doamne, cum n'oi fi,

[1]) Cârciumă.

[2]) Scrisă în iarna anului 1924—1925, în comuna *Sebeș*, județul Făgăraș.

[3]) Cuvinte ce se repetă de câte două ori, după fiecare rând.

Că 'n vremea bisericii,
Şed oamenii 'n *făgădău* [1])
Şi uită de Dumnezeu;
Beau *vinars* [2]) şi se îmbată,
Biseric' o face uitată!
Doamne, cum i-aş pustii,
Dar mi-e milă de copii,
Că rămân săraci pustii!...
Turturica mea! [3])

VII.

— Hai, fiule, la oraş,
La oraş, la Făgăraş...

Se luară,
Se dusară,
În mijloc' oraşului
La casa bogatului.
— Bună-cină, om bogat!
— Mulţumim, m'am săturat!

---

[1]) Cârciumă.

[2]) Rachiu.

[3]) Scrisă după fata *Raveca Olteanu*, de 12 ani, din comuna *Măieruş*, judeţul Mureş, când ne-a colindat.

Este o variantă.

Bună-i cina, nu-i de voi,
Că-i de boieri ca de noi!... —

Se luară,
Se dusară
La casa săracului,
În capul oraşului,
— Bună-cină, om sărac!
— Bună-cină, — nu-i de-ajuns!
Da 'mprumut că vom lua,
La'olaltă vom cina ... —

. . . . . .

Se luară,
Se dusară
Păn' la poarta ladului...
— Vezi tu, Petre, vezi?
Ce vezi?...
— Văd casa bogatului
În mijlocul ladului!

Se luară,
Se dusară
Şi la poarta Raiului...
— Vezi tu, Petre, vezi?
Ce vezi?...

— Văd casa săracului,
În mijlocul Raiului!
...Asta i plata Domnului!... [1])

II.

COLINDE TRADIŢIONALE.

a) De flăcăi.

VIII.

Doamne, 'n culmea munţilor,
Leroi Doamne! [2])
Către fundul zărilor,
În faţa câmpiilor,
În iarba poenilor,
Născut-au,
Crescut-au
Doui-trei păltiori,
Doui-trei frăţiori,
Sus, frunză măruntă,
Jos cu umbră groasă...
Iar subt umbra lor,
Cine s'adumbresc?

---

[1]) Scris din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş, în 1924—5.

[2]) Cuvinte ce se repetă,

Cele oşti leşeşti,
Şi oşti româneşti ...
Leşii, domn îşi au,
Iar Românii n'au!
Şi ce-au mai umblat,
Ce-au mai trepădat,
Până au aflat,
Că chiar ăst bun d'om,
Are un cocon,
Pe nume Mihai,
Bun de-al pune Crai....
Şi ei îl cerură:
— Dă-ni-l, taică, dă-ni-l,
Dă-ni-l maică, dă-ni-l! —
Tata se 'nvoia,
Iar mama-l oprea:
— Noi cum vi-l 'om dare,
Că încă nu-i mare,
Ci e crudicel,
Şi prea subţirel,
Şi încă nu ştie
Ce în lume, fie,
Sabia a 'ncinge,
Mijlocel a frânge,
Cisme a 'ncălţare,
Cal a 'ncălecare;

Calu 'n frâu a strânge,
Grele oşti a 'nfrânge ... —
Şi iar îl cerură:
Dă-ni-l, taică, dă-ni-l,
Dă ni-l, maică, dă ni-l,
Că în oastea noastră
Sunt oşteni bătrâni,
Cari l'o 'nvăţare,
Cal a 'ncălecare,
Oştile-a purtare,
Sabia a 'nceinge,
Calu 'n frâu a strânge,
Pe duşman a 'nfrânge; —
Şi l-om dărui re,
Cu un lung vestmânt,
Lung până 'n pământ,
Cu zale cusut,
Frumos zugrăvit,
Odoarele toate,
Pe piept şi pe spate:
Soarele cu razele,
Cerul tot cu stelele,
Luna cu luminele,

Pământul cu florile!

. . . . . .

Ne 'nchinăm cu vreme bună! [1])

b) **De fete.**

IX.

Înaintea cestor curți,
Hai leroi, leroi, leroi, [2]).
Crescutu-mi-a,
'Nfloritu-mi-a,
Câți-va meri
Și câți-va peri.
Pe subt meri cine se plimbă?
Cin' se plimbă, cine umblă?
Plimbă-se o copiliță,
Cu flori d'albe la cosiță...
Se tot plimbă și se roagă:
— Plecați-vă crengurele
Cu-ale voastre rămurele,
Să-mi aleg
Și să-mi culeg,
Din vinete,

[1]) Din satele de pe Borcea, județul Ialomița.
[2]) Viers ce se repetă.

Mohorâte,
Din albele,
Frumuşele,
Ca să facem o cunună,
S'o 'mpletim cu-a noastră mână,
C'avem fini să cununăm
Şi finuţi să botezăm...
Finuţilor dar ce-om da?
Ce mult lor le-o trebuia:
Mieluşele
Ochieşele,
Să aibă noroc de ele!... [1])

X.

Roagă-se [2]) lui Dumnezeu:
— Fă-mă Doamne ce mi-i face,
Fă-mă aur, firicel,
Rădăcină d'arginţel,
Frunză de mărgăritar,
S'o port ziua 'n cosicioară,
Şi noaptea la inimoară, —

[1]) De pe Târnava Mică, Ardeal.

[2]) „Ion", de pildă, ştiut de colindători că este îndrăgostit de *Ana*, şi pe drum de-a se lua.

Câţi pe mine m'or vedea,
La mine toţi vor rămnea ...
Peste munţi,
Prin 'nalte curţi,
Fată de-un d'om se plimba ..
Ana dacă auzea,
Ea din grai aşa grăia:
— Cumpăr aur firicel,
Rădăcină de-argintel,
Frunză de mărgăritar,
S'o port ziua 'n cosicioară,
Şi noaptea la inimoară!

Iară Ana cea frumoasă,
Să rămâie sănătoasă!... [1])

XI.

Ia tu Ană, viadra 'n braţe,
Şi mi-ş pleacă prin grădină,
Prin grădină,
La fântână, —

[1]) De obiceiu, colindătorii zic, ca şi aici, anumite fapte, cari se nemérese, cu acelea ale colindaţilor.

Auzită în comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Fântân'a fost ocolită
Tot cu vineți porumbei!...
Dar nu-s vineți porumbei,
Ci sunt peţitorii ei. —
Mamă-sa din grai grăia:
— Iar tu fică, draga mea,
Intră 'n casă,
Aşterne masă,
Şi pe masă,
Grâu revarsă,
Şi pe grâu,
Colac de grâu,
Pe colac,
Un ineluş...
De-or fi peţitorii tăi,
Pe fereşti că vor veni,
Ineluşul şi l'or lua,
După el, pe doamna sa!... [1])

c) **De frate şi soră.**

XII.

Sus, în vârful munţilor,
Leroi Doamne! [2])

[1]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.
[2]) Cuvinte ce se repetă.

Subt cetina brazilor,
Mi-este strunga oilor.
— Dar în strună cine mână?
— Mână Ana, cu ochi negri,
— Dar la uşă cine mulge?
Mulge Petre, Făt-frumos.
Grăi Ana cu ochi negri:
— Mulge, frate, cât mai iute;
Mulge două,
Lasă nouă,
Lasă nouă,
Las' o droaie,
Că vin nori negri de ploaie...
Grăi Petre, Făt-frumos:
— Soro, nu te spăimânta!
Cată 'n zare şi-i vedea,
Că nu-s nori de ploaie, grei,
Ci sunt peţitorii tăi,
Ce-or veni mai în spre seară,
Pe tine să mi te ceară...
Şi mai cer pe lângă tine,
Cer o sută
De-oi cornute,
Şi-o mie de miorele,
Şi pe murgul după ele,

Înşeuat şi înfrâuat,
Cum e bun de 'ncălecat...
Grăi Ana cu ochi negri:
— Frate, nu te 'nspăimânta,
Că eu grabnic voi intra
'N cel celar
De stejar,
Iau o iie,
Dintr'o mie,
Şi ştergar de pe tipsie;
Fotă de mătăsărie,
Şi brâu lat
Din Ţarigrad;
Şi-oiu da ochii în cerneală,
Sprâncenile 'n condeială,
Faţa albă 'n rumeneală...
Peţitori de m'ar vedeare,
Pe toate că le-ar lăsare...
...Numai pe min' m'ar luare!
Dar tu frate, tu să-mi dai,
Dacă vrei ca să mi-l dai,
Dă-mi pe murgul tău din grajd,
Înşeuat şi înfrâuat,
Cum e bin de 'ncălecat, —

Spre cinstirea fraţilor,
Şi fala părinţilor!...
Ne 'nchinăm cu vreme bună![1])

XIII.

Sorole-o Marie! [2])
Vestea ce ţi-a mers,
Ţie ce ţi-a mers,
Sus la 'mpărăţie,
Pe la cea domnie,
Că ţie să-ţi dea,
Ţie ca să-ţi dea,
Câmpi cu florile,
Belşugurile,
Şi tu să culegi,
Şi tu să-mi vrăstezi,
Tot flori roşioare
Şi mohoricoare;
Şi să ţi le-aduni
Pe-un cal de cel bun,
Şi să le trimeţi,
Tu să le trimeţi,

[1]) Din ţara Făgăraşului, de prin jurul comunei *Şercaia*,

[2]) Diers ce se repetă de două ori.

La domn Constantin,
Cel cu floarea 'n sân,
Că el vrea să meargă
'N Răsărit, să vadă,
Unde s'a născut
Cel dintru'nceput;
Lui să I se 'nchine,
Precum se cuvine. —
Scoală, soră dragă,
Scoală, şi nu 'ntreabă,
Şi-aprinde lumini,
Ca tu să te 'nchini,
Şi-apoi să plecăm,
Către Vifleem,
Dup'o stea de sus
Unde e Isus, —
Lui să ne 'nchinăm,
Lui să ne rugăm,
Să ne mântuiască,
De rău ne ferească!... [1])

---

[1]) Din jurul *Şercăii*, judeţul Făgăraş.

d) **De oameni însurați.**

XIV.

Ferice de cel om!...
Drag Domnului din cer! [1])
De-asupra pe masă,
Măr a răsărit,
Gata înflorit,
Tot flori roșioare, —
Mere gălbioare... —
Din sus din-spre Rai,
Aspru vânt bătea,
Mărul clătina,
Merele pica;
Merele pe masă,
Jur de jur de masă. —
Dumnezeu fiind,
Pe-acolo trecând,
Din grai a grăit:
— Cine ți le-a dat?
— Dumnezeu mi-a dat,
C'o ploscă de vin,
Și-o prescură 'n sân...
Și noi când ne-am dus,
Unde-am cam știut,

[1]) Vers ce se repetă.

La sfinte Dumineci,
La d'albe biserici,
La omul sărman,
Şi mai *siliman*;
Şi când am *tunat*,
Am *destunecat*,
Tot cu luminele,
Şi cu prescurele!... [1])

XV.

Doi boieri bătrâni,
Precum s'au rugat,
Dumnezeu le-a dat:
Masă gălbioară,
Galbenă de ceară;
Pe mijloc de masă,
Faţă de mătasă,
Cu pom răsădit,
Mândru înflorit,
Cu crengi de argint.
Cu mere rodit ... —
... Boarea le bătea,

[1]) Auzită în comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Jos ele cădea,
Gazda le strângea,
Şi le trimitea,
Pe gură de plai,
Pe poartă de Rai,
La fată de Crai!... [1])

XVI.

Ceşti boieri bătrâni,
Precum s'or rugat,
Dumnezeu le-a dat:
D'un măr înflorit,
Cu flori de d'argint...
Merele-şi cădea,
Gazda le-astrângea,
La copii le da,
De se bucura:
La fată de Crai,
La uşă de Rai!... [2])

---

[1]) Auzită în comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

[2]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

XVII.

LA IVITUL ZORILOR.

Voi ziori de zi,
Voi ziori de zi,
Nu vă revărsaţi,
Nu vă revărsaţi,
Că noi n'am *somnat*,
Ci noi c'am umblat,
Peste munţi înalţi,
Pe la dragi de fraţi:
Peste munţi cu flori,
La dragi de surori. —
Şi noi c'am văzut,
Noi am mai văzut,
Doi vulturi cam suri,
Lovindu-se 'n guri,
Din aripi bătând,
Din ciocuri căscând
Dup'un fulg de aur...
Noi ne-am cugetat,
După el ne-am luat,
Ca să-l aducem..
Cui să-l aducem?
La ăst gazdă bun,

El să se gătească,
Să se 'mpodobească
La a stelei rază,
Ca el să mi-ş vază
Unde s'a născut
Cel dintru 'nceput!... [1])

XVIII.

Dormi tu, gazdă, ori nu dormi,
Hai, lerui, Doamne, lerui [2])
Dormi tu gazdă, ori nu dormi,
De-i dormi, apoi te scoală,
Şi scoală şi feţii tăi,
Şi scoală şi fetele,
Fetele-ţi, frumoasele;
Feţii tăi porţi să deschidă,
Fetele lumini s'aprindă,
Că nu vine fie cine;
Vine Domnul, Dumnezeu,
C'un veştmânt
Până 'n pământ.
'N mâna stângă

[1]) Din jurul comunei *Şercaia*, judeţul Făgăraş.
[2]) Cuvinte ce se repetă după fiecare rând.

O cruce sfântă,
'N mâna dreaptă
C'o găleată...
Crucea-i a bătrânilor,
Găleata i a puncilor!... [1])

e) **De vânători.**

XIX

Se roagă,
Se roagă,
Da, Ierui, Doamne! [2])
Niște vânători,
Pe ei să-i sloboadă,
Jos,
Pe poale 'n jos,
Jos cu negura,
Până într'o vâlcea...
Și și-au d'oblicit,
Aici v'au găsit,
Unde-aveți livezi,..
'N mijloc de livezi,
I un cerb *trestior*, [3])

[1]) De pe Târnava Mică, Ardeal.
[2]) Vers ce se repetă.
[3]) Sau *tretior*.

'N gură *păltior*;
Pe coarnele lui,
'I cunună de zână;
Pe spatele lui,
'S arme voinicești;
Pe șealele lui,
'I masă de mătase,
Da'ndoită 'n șease... —
De l'am putea prinde,
Cununa i-am lua-o;
Și 'n dar cui i-am da-o?
Tot noi că i-am da-o,
Fetii găzdii noastre...
De l'am putea prinde,
Armele le-om lua,
De dar cui le-om da?
Tot noi că le-om da,
Feciorului, gazdă...
De l'am putea prinde,
Masa i-am lua-o,
De dar cui i-am da-o,
Tot noi că i-am da-o
Jupânesii gazdă...
De l'am putea prinde,
Cerbul cui l'am da?

Tot noi, că l'om da
Jupânului gazdă...

Şi-astfel înzestrat,
Cu tot ce i-am dat,
I-am putea a spune
Copii să-şi cunune!... [1])

l) De ciobani.

XX.

Pe munţii cu florile,
Paşte-şi Neagu oile;
Paşte-le, porneşte-le,
Din 'nainte 'ntoarce-le,
'N lături potriveşte-le:
Din fluier doineşte-le!...

Se scocioară
Vânt de vară,
Frunzele se scuturară,
Oile se speriară!..
Freamăt mare s'a făcut,
Din cer până în pământ! —

[1]) Din comuna *Mărgineni,* judeţul Făgăraş.

Dumnezeu s'a pogorât
Şi din gură a grăit:
— Măi tu, Neagu, Făt-frumos,
Şi călare şi pe jos,
Ale cui sunt aste oi,
Căzute în mari nevoi? —
Grăi Neagu, Făt-frumos:
— O, Doamne, milostive,
Ce stătuşi de mă 'ntrebaşi!
Ale cui sunt oile?...
Şi-ale mele,
Şi-ale Tale,
Eu le pasc şi le păzesc,
Tu le creşti şi le 'nmulţeşti... —
Grăi Domnul, bucuros,
Către Neagu, Făt-frumos:
— Fie-ţi ţie dăruite,
Multe şi blagoslovite! —
Numai tu mie să-mi dai
Dintre toate ce tu ai:
La Ispas,
Câte-un miel gras,
La Sânzene,

Două miele!...

. . . . . .

Ne 'nchinăm cu vreme bună!... [1])

XXI.

— Cin' umblă cu oile?
Domnului domniceĭ [2])
— Ion umblă cu oile,
C'un fluier mare, *zicând*...
Cum îi zice,
Turm'o frânge;
Cum întoarce,
Turma 'ntoarce...
Cea mai mică,
Miorică,
Sare ' vânt,
Sare 'n pământ,
Sare 'n fruntea oilor!
Oile s'au spăimântat,
Mare sbierătur' au dat...
Dumnezeu le a auzit,
La ele s'au coborât:

[1]) Din Ţara Făgăraşului.
[2]) După fiecare rând se repetă.

— Ale cui sunt aste oi?
Ce trec prin aşa nevoi?...
Ale mele
Şi-ale Tale,
Eu le pasc şi le păzesc,
Tu le creşti şi le 'nmulţeşti...
— Dar tu mie ce mi-i da?
La Crăciun,
Un miel mai bun;
La Ispas,
Un *punt* de caş;
La Sânzene,
Două miele...

Iară Ion cel frumos,
Să rămâie sănătos!... [1])

XXII.

Colo 'n vale mai la vale,
Mari cârduri de oi îmi pare.
De păzit cin' le păzea,
Vremea cu ele-şi pierdea?...
Tot Lucuţă, bun viteaz...

[1]) Scris din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

El atâta le păzea,
Până somnu-l obosea!
El s'a pus şi-a adormit
Subt un pom mare 'nflorit...
Atunci Dumnezeu ca sfânt,
A dat o ploaie cu vânt,
Oile s'au spăimântat,
Lucuţă s'a deşteptat,
Oile le-a adunat. —
... Dumnezeu din cerul sfânt,
S'a coborât pe pământ
Pe-o scară toată de ceară,
Pe Lucuţă-l întrebară:
— Măi Lucuţă, bun viteaz,
Ale cui sunt *estea* oi,
Trecute prin mari nevoi?
Ale mele,
Şi-ale Tale;
Eu le pasc şi le 'grijesc,
Tu le creşti şi le 'nmulţeşti...
— Măi Lucuţă, bun viteaz,
Bună plat' oiu căpăta?...
— La Crăciun,
Un cojoc bun;

La Ispas,
Un bulz de caș!... [1])

g) **Diferite.**

XXIII.

Noi umblăm la colindat,
Ai lerui, Doamne! [2])
Dintr'un sat în celălalt,
Ai lerui, Doamne!
Dar gazdele nu-s acasă,
Ai lerui, Doamne!
Dar gazdele nu-s acasă,
Ci-s în vârful munților,
Să vrăjească stupilor;
Să-și facă scară de ceară
Și să coboare 'n țară
Cu secerea subțioară,
Să secere la secară
Și la grâu de primăvară,
Ca să facă colăcei, —
Să colindăm pentru ei!... [3])
Ai lerui, Doamne!

---

[1]) Scris din comuna *Mărgineni*, județul Făgăraș.

[2]) Diers ce se repetă.

[3]) De pe Târnava-Mică, culeș în 1920, cu ocazia serviciului în gara *Copșa Mică*.

III.

SFÂRŞIT DE COLINDE.

XXIV.

„VORNICUL“ VORNICEŞTE FRUMOS AŞA:

Aceasta,
Prin aceasta,
Să se vestească naşterea lui Christos,
Că noi pe unde-am fost,
Pe-aproape şi pe departe,
Am învăţat puţină carte,
Puţină carte şi înţelepciune,
Ca să ne facem haine bune,
Şubă şi comănac,
Că iarna-i greu *clopu-*'n cap [1])
Nu vă uitaţi că şuba-i albă,
Că pe la noi aşa-i de treabă.
Precum staţi şi ascultaţi,
Aşa şi bani să ne daţi.
Băgaţi mâna până 'n cot
Şi mai scoateţi câte-un zlot;
Mâinile să vi se întindă,

[1]) *Pălăria* 'n cap.

De pungă să prindă,
Să scoateţi câte-un ban, doi,
Să ne facem nădragi noi,
Nădragi noi, crepaţi pe subt pulpe
Să putem fugi după vulpe. —
Vulpea fiind fiară vicleană,
Şi ştiind că suntem feciori de cătană,
S'a ascuns după-un butucaş de vie, —
Pe noi şi pe gazdă, Dumnezeu ne ţie![1])

XXV.

DUPĂ CE COLINDĂ, „JUNELE" ZICE:

Ian' staţi, fraţi, şi ascultaţi
Şi bine seama să luaţi,
Cu ce ne cinsteşte cinstita gazdă?...
C'un şold bun de porc,
Că celălalt e 'n pod,
Să-l mănânce sănătos!
C'un dar,
Cu-al doilea dar,
Cu şaisprezece galbeni de aur,
Că noi gândim că nu sunt şaisprezece,

[1]) Scris din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Ci gândim, că-i o comoară de-o mie,
Dumnezeu Sfântul pe gazdă să ție;
De unde c'o mână a luat,
Dumnezeu mai mult i-a dat, —
Mai mult să-i deie Dumnezeu!
Cu toții:
Să-i deie Dumnezeu!... [1])

XXVI.

JUNELE „VORNICEȘTE FRUMOS" AȘA:

Să fii gazdă sănătoasă,
Să plătești colinda noastră,
C'un colac de grâu frumos,
Ca și fața lui Christos!...

Stogul cât casa,
Colacul cât masa!
Câți cărbuni pe vatră,
Atâția boi în poiată!
Câte cioare sburătoare,
Atâtea vaci mulgătoare!
Câte paie pe coteț,
Atâți copii în ungheț!... [2])

---

[1]) Din comuna *Mărgineni*, județul Făgăraș.
[2]) Din comuna *Mărgineni*, județul Făgăraș.

XXVII.

DUPĂ CE ISPRĂVESC DE COLINDAT FECIORII PRIN SAT, CÂNTĂ APOI IN ZORI DE ZI:

— Sculaţi, nu dormiţi,
Voi zori de zori[1])
— Ba noi nu dormim,
Că noi *agerăm*,
Peste munţi înalţi,
Peste văi adânci,
Unde se bătură
Doi galbeni *zăgani*...
— Pentru ce se bat?
— Pentru-un pui şi-o peană...
Peană-şi căpătară,
Puii şi-i aflară!...[2])

c) Urări.

1.

URARE DE ANUL NOU.

Anul nou cu bine,
Cu zile senine,
Şi cu sănătate,
Şi cu spor la toate,

[1]) Refren.

[2]) Scrisă din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Să-l petreceţi,
Şi s'ajungeţi,
Tot cu fericire
La a lui sfârşire!

Ploi la timp, noroc la plug,
Sănătate şi bielşug;
Iar la toate mesele,
Inimile vesele!

Să trăiţi,
Să 'nfloriţi,
Ca merii,
Ca perii,
În mijlocul primăverii;
Ca vara vărată,
Ca toamna bogată,
Ca viţa de vii,
În Sântămării!...

La mulţi ani! [1])

II.

Într'un vârf de argicel,
Doamnele şi Doamnele [2])
Şeade bătrânul Crăciun;
Lângă bătrânul Crăciun,

---

[1]) Din judeţul Ialomiţa.

[2]) Cuvinte ce se repetă după fiecare rând.

Şeade sfântul, sfânt Vasile;
Lângă sfântul, sfânt Vasile,
Şeade sfântul, sfânt Ion,
Lângă sfântul, sfânt Ion,
Şeade Maica Precista,
Lângă Maica Precista,
Şed tot sfinţi
De-i mai mărunţi,
Şi cu toţii la un loc,
Menesc lumii mult noroc.
Şi menesc
Şi sfătuesc
Şi de lume se 'ngrijesc! —

Mult noroc şi sănătate,
Şi cu mare spor la toate;
Şi la bani şi la bucate, —
La mulţi ani cu sănătate!... [1])

III.

Dacă vreţi să ne primiţi, —
Să fiţi cu toţi fericiţi;
În aceste serbători,
Să fiţi toţi veselitori;
În această săptămână,
Să fiţi toţi cu voie bună!... [2])

---

[1]) De pe Borcea, lalomiţa.

[2]) Din comuna *Mărgineni*, judeţul Făgăraş.

Cuprinsul.

Pagina.

A) — CÂNTĂRI DE STEA

I. — *Cântări de stea* 5
a) Naşterea Domnului Nostru Isus Christos 5
II. — *La stea* 14
a) Prea-mărirea Domnului 15
b) Vinderea, judecata şi răstignirea Lui 16
III. — *Tot „La stea“* 24
a) Păcatul strămoşesc 24
b) Diferite 26
c) Prooroceirea 29

B) — COLINDE.

I. — *Colinde religioase* 30
a) La Naşterea Domnului 30
b) Diferite 32
II. — *Colinde tradiţionale* 39
a) De flăcăi 39

Pagina.

b) De fete 42
c) De frate şi soră 45
d) De oameni însuraţi 50
e) De vânători 55
f) De ciobani 57
g) Diferite 62
III. — *Sfârşit de colinde* 63

C) — URĂRI 66

Din publicaţiile d-lui N. I. Dumitraşcu:

1. Nr. 1. *Cântece ale poporului.* I — 1908 (Vândut)
2. „ 2. *Snoave şi legende poporale.* — 1908 (Vândut)
3. „ 3. *Cântece ale poporului.* II. — 1908 (Vândut)
4. „ 4. *Cântece ale poporului.* III. — 1908 (Vândut)
5. „ 8. *La namiaz, la umbra carului* — Snoave şi povestiri — 1912.
6. „ 9. *Isprăvi* — Snoave — 1913. (Toate apărute în Biblioteca populară „Neamul Românesc")
7. „ 4. *Flori de câmp* — Doine olteneşti — 1914 (In Biblioteca revistei „Ion Creangă", Bârlad).
8. „ 18. *Din Boureni* — Vorbe de clacă — 1915.
9. „ 21 *Folkloriştii noştri,* — vol II. de Şt. St. Tuţescu —1926. (Ambele în „Biblioteca folkloristică" — Craiova)
10. „ 5-6 *Cântări de stea şi colinde* — 1923. Ediţia I., cu o prefaţă de N. Iorga.
11. „ 10. *Moşteniri* — Povestiri, legende şi amintiri istorice — 1926. (Ambele în Biblioteca populară „Ramuri" — Craiova)
12. „ 19-20. *Cântări de stea şi colinde* — ed. II., revăzută, cu o prefaţă de N. Iorga. (In Biblioteca Societăţii „Steaua" — Bucureşti) 1928.
13. „ 1151—1152. *Poveşti oltene* — 1928. (In „Biblioteca pentru toţi" — Bucureşti) 1928.
14. „ 156—157. *Busuioc* — Poveşti oltene — 1928. („Biblioteca Universală", Bucureşti)

15. „ 165. *Vorbe de demult* — Povestiri şi legende — 1929. (În Biblioteca poporală a „Asociaţiunii"), Sibiiu.
16. „ XXXVIII. *Strigoii* — Din credinţele, datinile şi povestirile poporului român. (Editura Academiei Române, Bucureşti), 1929.
17. — *De serbători* — Colinde — Sibiiu, 1930.
18. — *Din Boureni până 'n Cafane* — Daţii — în colaborare cu Şt. St. Tuţescu — Făgăraş, 1923.

Alte broşuri din Biblioteca poporală

Nr. 125.	*Prisonierul din Caucaz*, de L. Tolstoi	Lei	5·—
„ 126.	*Lucă, minte slabă, şi alte povestiri* de I. Pop Reteganul .	„	4·—
„ 127.	*Cum să ne îngrijim viţa de viie şi vitele* de I. A. şi P. şi I. Zamfirescu	„	2·—
„ 128.	*Hârtia de o sută*, povestire de Ed. de Amicis, trad. de d-na Şt. Bindei	„	5·—
„ 131.	*Duşmanii omului*, de Ioan Pop-Câmpeanu	„	4·—
„ 132.	*Snoave, chiuituri etc.* de A. Bârseanu şi biografia acestuia	„	4·—
„ 133.	*Povestea vieţii lui V. Alexandri* de G. Vâlsan	„	5·—
„ 135.	*O şezătoare românească* . .	„	5.—
„ 138.	*De cetit şi răspândit*, material pentru şezătorile culturale .	„	5·—
„ 141.	*Vine Crăciunul*, piesă de teatru pentru copii de Elena C. Sporea	„	5·—
„ 142.	*Fapte de împlinit*	„	5·—
„ 143.	*Grivei şi alte povestiri*, de Dr. H. P. Petrescu	„	5·—
„ 145.	*Casa ţăranului* de I. P. Reteganul	„	5·—
„ 146.	*Pricinuitorii boalelor*, de Ioan Pop-Câmpeanu. — *Plantele de leac*, de N.	„	5·—
„ 147.	*Din poveştile lui Moş Toader*, de Ad Bolcu	„	5·—
„ 148.	*Un ceas de şezătoare poporală*, de T. Păcăţianu, A. Bolcu, I. Pop Reteganul şi Dr. H. P. Petrescu	„	5·—
„ 149.	*Niţă Zdrenghea*, de Alex. Lupeanu-Melin	„	5·—
„ 151.	*Gheorghe Cârţan* de A. P. Bănuţiu	„	5·—
„ 152.	*Nutremânt sufletesc*	„	5·—

Au apărut în „Biblioteca poporală a Asociaţiunii „Astra", în decursul anului 1930, următoarele numere:

Nr. 174. *Steaua dela Răsărit, Cântări de stea* şi *Colinde*, adunate de *N. I. Dumitraşcu* şi preotul *Valeriu Crişan*. Minunate colinde, cari pot fi cântate pe satele noastre de copii şi flăcăi în preseara Crăciunului şi de sărbătorile Naşterii.

Nr. 175. *Nutreţul măiestrit* sau *cele mai bune plante de nutreţ*, de *Ioan F. Negruţiu*, cu mai multe ilustraţiuni. Sfaturi practice, preţioase, despre luţernă, trifoiu, esparsetă, bălţăcin, măzăriche, mohor, cucuruzul verde şi alte ierburi de nutreţ.

No. 176. *Tuberculoza*, de *Dr. Iosif Stoichiţia*. O carte de mare preţ, fiindcă arată ţăranului român cum să se păzească de oftică şi cum să se îngrijească, dacă a avut nenorocul să fie atins de această boală.

No. 177. *Conferenţe pentru popor*, scrise de Secţiile „Astrei". Sfaturi de aur privitoare la educaţia, creşterea cetăţenească, la datoriile statului faţă de cetăţean, dar şi ale cetăţeanului faţă de Stat. Articole scrise de vestitul scriitor poporal *I. Agârbiceanu*, de dl prof. *Sabin Opreanu* (România, Basarabia) şi de dl *Gr. C. Măreuş* despre: Cum să înfiinţăm cooperative.

No. 178. *Calendarul „Astrei" pe a. 1931*, redactat de *Horia Petra-Petrescu*. Un calendar bogat în ilustraţii şi în articole (povestiri, poezii poporale, poezii, glume, chiuituri, istorie, biografii de oameni însemnaţi, conferenţe, etc.). Până la sfârşitul anului mai apar 2 broşuri.

Calendarul costă 15 Lei, *broşurile* câte 6 Lei bucata şi se pot cumpăra dela sediul „Astrei", Sibiu, str. Şaguna 6 sau la „Oficiul de desfacere" al „Astrei", Cluj, str. Memorandului 22.